впливає не лише тип закладу, але й національно-культурні особливості, географічне розташування, місцевий діалект.

Література

1. Белей О. О. Сучасна українська ергонімія (на матеріалі власних назв підприємств Закарпатської області): Автореф. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Львів, 2000. 17 с.

2. Цілина М. М. Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування: Автореф. дис...канд. філол. наук. К., 2006. 23 с.

ФУНКЦІЙНІСТЬ КАТЕГОРІЇ *NOMINA FEMININA* В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мурадян С.
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Кафедра української мови
kafedra_um@i.ua
Науковий керівник – ***Левун Н. В.***, к. ф. н., доцент кафедри української мови
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

На сьогодні фемінітизація є тенденційною стратегією впровадження гендерно паритетної мови. Утім, постає питання закономірності словотвірної фемінізації та її функційності в українському лінгвокультурному просторі. Тому за мету ставимо дослідити семантико-структурну специфіку витворення похідних на позначення жіночої статі в українській мові останніх десятиліть. Завдання наукової публікації полягає у вивченні та систематизації фемінних новотворів (приблизно 50 лексем), зафіксованих у словнику А. Нелюби [1].

За нашими спостереженнями, найпродуктивніше генерують співвідносні фемінітиви від іменників чоловічого роду. Фіксуємо словотвірні типи на позначення осіб за фахом, родом діяльності, посадою, суспільною діяльністю, утворені такими суфіксами:

– *-ин-*: *йогиня, наркологиня, неврологиня, педіатриня, гастроенорологиня, екологиня, лижкиня, водійчиня, бійчиня, монархиня, єпископиня, вождиня тощо*;

– *-к-*: *лінгвогувернантка, ньюсмейкерка, перформерка, озвучувачка, реклетирка, патронка, однопартійка, держслужбовка тощо*;

– *-ес-, -ис-: метреса, політикеса, редактриса, балотриса* тощо.

До згаданих словотвірних типів уналежнюємо деривати-неологізми на позначення жінок за різними ознаками: *тезкиня, знавчиня, нащадкиня, кавоманка, унікалка*. Принагідно зауважимо, що в таких фемінітивах нівельовано пейоративне значення: *Якщо така потрапить на роботу в рекламну агенцію, то, звичайно ж, усі дамочки-**озвучувачки** будуть рупорами її орфоепічних норм* (ЛУ, 12/08, с. 3). Щоправда, подекуди натрапляємо на словотвірні типи із суфіксом *–их-*, що виражає іронічно-прагматичне значення: *суддиха, босиха, лошиха*.

Мотивовувальними основами також постають складноскорочені слова на позначення назв партійних і культурних оганізацій: *б'ютівкиня, упівка, литвинівка, манівка.* Поширеним виявляється словотвірний тип фемінітивів, що не мають відповідних назв на позначення чоловіків. Такі фемінні домінанти активуються черезступеневим способом словотворення: *Майдан – «майданник» – майданниця, фаєр – «фаєрник» – фаєрниця, проштрафитися – «проштрафленик» – проштрафлениця, омбудсмен – «омбудсвумен» – омбудсвуменка, пиво – «пивник» – «пивникар» – пивникарка.* Відіменні неофемінітиви витворюють словотвірні типи здебільшого з формнтами *-ник-* та *-к-* за аналогією до узусних похідних: *Представниця цього покоління, чи навіть, доречніше сказати,* ***форматорка*** *його політичного світогляду Олена Теліга ...* (ЛУ, 12/06, с. 1).

Процес творення сучасних фемінітивів частково активований шляхом основоскладання: *нашоукраїнка, позаземлянка, правдописка, вундервумен, картовумен, європані*. З негативною конотацією функціонують фемінітиви з формантом *-иц-*: *лиходолиця, суржиконосиця*.

Висновковуючи, можемо стверджувати, що фемінні новотвори продуктивно заповнюють лексичні лакуни та функціонують у контексті дериваційної оказіональності. Аналіз фемінної лексики засвідчив велику активність словотвірних відіменних типів із суфіксальними формантами; меншою мірою реалізовано такі способи, як черезступеневий та основоскладання.

Література

1. Словотворчість незалежної України / Укл. А. Нелюба. Х.: ХІФТ, 2012. 608 с.